Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Synonyma medicinae sive clavis sanationis

Simon <Ianuensis>

[Venedig], 13. Nov. 1486

Gedicht: Cognita non plene medicine nomina rerum

urn:nbn:de:bsz:31-315861

Incipit clauis ſanationis elaborata ꝑ venerabilem virum magiſtrū Simonem Januenſem domini pape ſubdyaconum ⁊ capellanum medicum quondā felicis recordatiōis domini Nicolai pape quarti q̄ fuit primꝰ de ordine minoꝝ.

Domino ſuo ꝑcipuo domino magiſtro Cāpano domini pape capellano canonico pariſienſi: Simon Januenſis ſubdyaconus ſeipſuꝫ ex debito cōmendat. Opuſculuꝫ iam dudum a vobis poſtulatum quaſi quid vtile continens cum quanta potui diligentia qualitercūqꝫ ad finem vſqꝫ perductum ingenio veſtro dirigere cenſui iudicanduꝫ: ⁊ ſi ſupplici rogatui detur audacia ēt corrigendum dūmodo tantuꝫ phi loſophie culmen ad huiuſmodi vilia nō dedignetur deſcendere. Nec certe mihi deeſt ab imperio veſtro preſumptio. Nam vos ipſe hoc ipſuꝫ mihi iuſſiſtis. Magnam enim in eo partem veſtram ſentio. Et ſi calūniabile quicq̄ꝫ cōtinet nō minus vobis q̄ꝫ mihi habetis ignoſcere. cognoſcebatis nāqꝫ cui īperaſtis. Porro ſi quid vtile continet vobis aſcribendum eſt. poſſeſſio enim veſtra eſt ⁊ opus ⁊ auctor. Subſcripta prefatio non vobis vt vobis dirigitur. ſed vt cum ceteris ſi libet ⁊ vt libet in publicum dirigatis.

Venerabili viro magiſtro Simoni Januenſi domini pape ſubdyacono ⁊ capellano canonico Rothomagenſi amico ſuo cariſſimo tanq̄ꝫ fratri: Campanus eiuſdem domini pape capellanus canonicus pariſienſis ſalutem ⁊ quicquid eſt optabile ſane mēti. Grande donum nuper a caritate veſtra recepi per religioſum viruꝫ priorem de pauerano: qđ fuit a me cū tanta iocūditate receptuꝫ cum quāto deſiderio fuerat diutius expectatum. Miſiſtis enim mihi clauē ſanationis ſine qua apud latinos non viget ars de ingenio ſanitatis. Ego enim veſtrum librum ſic intitulaui Clauis ſanationis elaborata per magiſtrum Simoneꝫ Januenſem domini pape ſubdyaconum ⁊ capellanum medicū quondam felicis memorie domini Nicolai pape quarti qui fuit primus de ordine minorum. Quippe queādmodum per clauem eſt ingreſſus in domum: ita per librum veſtrum eſt ingreſſus in cognitionē curarum egritudinuꝫ. Nam per ipſum inueniūtur res ad hanc curam neceſſarie ſicut in domo ꝑ clauem aperta inueniūtur res vſibus humanis accōmode. Sed in magnam admirationem mihi venit prefati libri editio: in quo continetur reruꝫ đ quibus agitur vtilis valde diſtinctio ⁊ dictorum irrefragabilis certitudo. Et quāuis apud nos ſit librorum copia copioſa: ſingulare tamē donuꝫ dei reputo ꝙ ea per vos cum tanta potuerit cōuenientia per inuicem copulari. Non eſt enim vtilitas occultanda ne merito fiatis ſimilis ſeruo neq̄ꝫ qui telentum receptum a domino ſuo abiēs fodijt ſub terra. Preſertim cum veritas ipſa dicat omni potenti retribuere. Nec abſone: quia nihil habemus quod ab illa veritate nō acceperimus dicēte apoſtolo. Quid habes quod non accepiſti. Neqꝫ timeatis ſi liber veſter procedit in luceꝫ: quoniam totus lucidus eſt ⁊ in eo tenebre nulle ſūt. Et qui forſan nitetur aliquid eius īfringere: cadet ſub robore teſtium inductoruꝫ. Gaudete igitur cariſſime đ magno vigiliqꝫ labore quem pro illius operis compilatiōe portaſtis. quoniaꝫ latinitateꝫ docuiſtis exercere per neceſſariuꝫ ingeniuꝫ ſanitatis circa quod verſatur tota ſciētia medicine: qꝛ ſicut ars non habet effectū ſine artifice qui habeat cōuenientia inſtrumēta: ſic nec medicus ſanare pōt ſi nō habeat rerum quas in lucem poſuiſtis notitiam pleniorem.

Cognita nō plene medicine nomina rerum.
Promere propoſui quo viget artis opus.
Si quātum volui tandem non poſſe negauit:
Ad veniam ſatis hoc voluiſſe ſatis.

Optabat. S. diſcere ⁊ docere poſſe res ſine nominibus. Nemo paruū exiſtimet a nominis ignorantia decipi. Turbabatur parumper. S. ob nominum controuerſiam oriri litigium. Contremiſcat mens medici ab eorūdem errore tam conſcientie proprie q̄ꝫ egri vite iminere periculum. Sunt medicinarum ſimpliciuꝫ ciborum ue multa peregrina vocabula: quorum quedam a greca: quedam vero ab arabica lingua deducta ſunt. Nonnulla ⁊ q̄ꝫ q̄ꝫ latina varietate idiomatuꝫ dubia ad quorum omnium agnitionē non opus eſt aſſertione facili ſed deliberato iudicio ne vt neglectu modico graue ⁊ irreparabile occurrat diſpendium. Quid das languenti ⁊ a te vitam ſperanti ꝙ neſcias: Cum exhibes pro ſalutari mortiferum putas ignauiam excuſatore refugium. Nō eſt tam parui humana conditio vt e manu incurie vita dependeat. Neſcio in ope medicine cuius magis neceſſaria ſit cognitio q̄ꝫ ꝙ humanis ꝓſit vł obſit corporibus. hec a ſimplicibus medicinis et cibis habet originem ⁊ veluti a primis elemētis fundamina hec ſciri oportet per nomina. nam ſine proprio nomine quicquid vix rite cognoſcitur. Quapropter ad horum ſcientie indagationeꝫ iugi ⁊ importuno ſtudio meipſuꝫ prebui: vt per triginta ferme annos quicquid ad id fieri potuit non obmiſi. Et quanto minus ſufficiētem ad tale me reperij: tanto effuſius inrequietis laboribus me ſubegi: vt videlicet q̄ inueneraꝫ ſcripto redigerem: ac vtilitati publice cōmodarem ⁊ id ipſum ſolum mihi tanti laboris premiū deſtinaui. Eſt nāqꝫ tā ad errore ſaſſuetos q̄ꝫ ad emergentes corrigendos vt arbitror ſatis valēs opuſculum in quo non mō nomē ꝑ noīa: verū etiam